

Знайомство з інтерпретаторами команд POSIX. Командні файли sh і csh.

Мета роботи

Дослідження можливостей командної оболонки в POSIX. Створення файлів налаштувань і засвоєння програмування в середовищі sh або csh.

Основні положення

На поточний момент існує декілька варіантів командного інтерпретатора для ОС UNIX. Класичними (та стандартними) вважаються shell (автор - S. R. Bourne) і C-shell (автор - Bill Joy, Калифорнійський університет).

В таблиці нижче зібрані особливості найбільш популярних командних інтерпретаторів.

Функції, які підтримують різні командні оболонки

Назва	sh	cs	ks	ba	tc	zs	rc	es
Керування завданнями	N	Y	Y	Y	Y	Y	N	N

Розглянемо командний інтерпретатор на прикладі C-shell. Оболонка C-shell виконує дві основні функції: підтримка інтерактивного режиму роботи з ОС і програмування пакетного режиму виконання команд.

Як інтерпретатор, C-shell отримує команди користувача з терміналу або з простого командного файлу та породжує процеси, які відповідають командам. Як мова програмування C-shell містить змінні, керуючі оператори й оператори-модифікатори. Змінні в якості значень отримують слова та масиви слів.

Командний рядок складається зі списку слів і їх розділювачів.

Інтерпретатор також розрізняє метасимволи.

Розділювачі: ; ( ) < > & | <таб> <пробіл>

Метасимволи: ! \$: * , ? [ ] { } @ ~ . ^

Існує три різновиди лапок для використання в командах: подвійні, одинарні праві та одинарні ліві (прямі лапки ("), прямий апостроф (') і символ гравісу (')).

"рядок в подвійних лапках" інтерпретується завжди - в ньому можуть використовуватися метасимволи та виконуються підстановки значень змінних.

'рядок в одинарних правих лапках' - не інтерпретується та всі метасимволи не замінюються значеннями (виключення – метасимвол ! - він екранується зворотнім слешем \).

`рядок в одинарних лівих лапках` - інтерпретується як командний, виконується та замінюється результатом виконання.

Можна виконати будь яку послідовність команд, розділюючи їх символом ';' в одному командному рядку:

```
cd /mnt/stud; ls -l
```

Для керування виконанням послідовності команд використовуються логічні зв'язки '||', '&&' і круглі дужки (). Нехай A і B - команди ОС, тоді: A && B - команда B виконається, якщо A завершується успішно; A || B - команда B виконається, якщо A закінчиться з помилкою.

Для організації послідовної обробки потоку даних використовується можливість з'єднання стандартного виводу однієї команди зі стандартним вводом наступної - так звана конвеєризація. Для об'єднання команд в конвеєр вони розділюються символом '|':

```
ls -la | sort | more
```

В C-shell передбачена можливість виконання команд в асинхронному (фоновому) режимі, для цього в кінці команди ставлять символ '&':

```
ls -l > /dev/lp&
```

Для перенаправлення потоків вводу/виводу використовують такі розділювачі:

```
> , < , >> , << , >& , >>&
```

Команда ОС 'tee' дублює стандартний вивід.

В мові C-shell визначені такі типи змінних: - слово - рядок - масив слів - позиційна змінна.

Порядок виконання роботи

Створити або модифікувати файли .cshrc, .login и .logout (або відповідні для bash) в своєму реєстраційному каталозі.

Розробити та зневадити командний файл відповідно до заданого варіанту. Програми мають містити діагностику помилок запуску та виконання.

Варіанти завдань

№1. Написати командний файл, який з заданого в командному рядку файлу обирає слова, які починаються з великої букви та записує їх в файл "Upper" в поточному каталозі, а всі слова, які починаються з маленьких букв - в файл "Lower", інші слова записуються в файл "Misc". Потім всі файли сортуються та збираються в один - кожен джерельний файл в окремій колонці. (Можна використовувати команди grep, fgrep, sort и pr).

№2. Командний файл, який перемещує з поточного каталогу всі файли з заданими в командному рядку розширеннями в підкаталоги поточного каталогу з іменем, яке співпадає з розширенням. Якщо такий підкаталог відсутній, то його потрібно створити. Якщо нема файлів, які відповідають якомусь розширенню - видати повідомлення.

№3. Командний файл, який з заданих в командному рядку каталогів рекурсивно знищує всі файли з розширенням ".o" та файли "a.out", запитуючи підтвердження, а файли з розширенням .c переносить в підкаталог заданого каталогу з іменем C_src. При цьому необхідно видавати повідомлення про переміщення по дереву каталогів і про переміщення файлів.

№4. Командний файл, в якому переглядаються всі підкаталоги поточного каталогу та створюються два списки каталогів. Якщо в підкаталозі, що переглядається, кількість

файлів менше 10, то список цих файлів з рядком-заголовком - повним іменем підкаталогу, дописують в файл "Littlelist", інакше - в "Biglist".

№5. Командний файл, який імена всіх файлів символічних пристроїв з вказаного в командному рядку каталогу, імена яких починаються з символу "r", записує в файл "chardevice", а тих, що починаються з "t" - в файл "ttydevice". Кожен файл передуюється заголовком і вони виводяться на екран одночасно, кожен в своїй колонці (див. команду "pr").

№6. Командний файл, який в каталозі, ім'я якого вказано першим параметром командного рядку, вибирає файли, власник яких вказаний другим параметром команди, і сортує їх по ключу, вказаному третім параметром командного рядку. Потрібно видавати діагностичні повідомлення у випадку відсутності каталогу, файлів в каталозі або невірному використанні ключу. (Пропонується використовувати команди sort, ls -l та змінні типу масив слів).

№7. Командний файл, який імена всіх файлів поточного каталогу збирає в два файли. В перший файл з іменем "myfile" всі файли, власником яких є поточний користувач (тобто ім'я, з яким увійшли в систему), а в інший файл (з іменем "other") - імена решти файлів. Кожен файл передувати заголовком і вивести одночасно в дві колонки (по одному файлу в колонці), відсортувавши по іменах.

№8. Командний файл, який сортує всі файли поточного каталогу за кількістю рядків і записує їх імена в файл "sort_line", за кількістю слів - в файл "sort_word" і за кількістю символів - в файл "sort_char". (Пропонується використовувати команду wc і змінні типу масив слів).

№9. Командний файл, який з каталогу, ім'я якого вказано в командному рядку першим параметром (якщо такого каталогу нема, то видати діагностичне повідомлення), вибирає імена файлів, які починаються або з латинської літери, або з іншого символу в залежності від ключа, який заданий другим параметром командного рядка (якщо другого параметру нема, то видати діагностичне повідомлення), сортує їх за часом створення та видає їх пронумерований список в файл "my_sort".

№10. Командний файл, який підраховує в каталогах, які задані аргументом командного рядку, загальну кількість файлів, загальну кількість рядків, слів і символів у всіх файлах. Якщо вказаний каталог не існує, то видати діагностичне повідомлення.

№11. Командний файл, який в каталозі, заданому першим аргументом командного рядку, вибирає з усіх файлів рядки, в яких є слова, що задані в якості шаблону другим аргументом командного рядку. Видати діагностичне повідомлення, якщо нема заданого шаблону або нема каталогу; виводити імена файлів, в яких є слова, що шукаються.

№12. Командний файл, який в поточному каталозі залишає тільки файли, що були створені користувачем, який працює зараз в системі (\$user), решту розміщує в підкаталог поточного з іменем "other" (якщо файлів нема, то видати діагностичне повідомлення, якщо підкаталогу не існувало, то створити та вивести діагностику). Потім вивести повний список поточного каталогу та підкаталогу "other".

Вміст звіту

Вміст файлів .login, .cshrc и .logout (або відповідних для командної оболонки, що використовується) і текст командного файлу.

У звіті мають міститися відповіді на питання пункту "Порядок виконання роботи": Короткий опис кожної операції, що досліджується, та команди інтерпретаторів, що

використовуються, результати дій зі змінними.

Контрольні питання

1. Призначення внутрішніх змінних і способи зміни їх значень.
2. Що таке стандартний ввід і вивід, способи їх перенаправлення.
3. Операції в мові C-shell.
4. Керування послідовністю виконання команд в мові C-shell.
5. Передача параметрів в командні файли та процедури.
6. Межі дії (область видимості) змінних.
7. Оператори циклу, оператори умови та вибору.
8. Зовнішні змінні C-shell.
9. Змінні оточення: створення, час життя та межі дії.
10. Керування процесами в C-shell.
11. Перенаправлення вводу, виводу та виводу помилок в bourne shell.
12. Передача на термінал керуючих символів в shell і C-shell.
13. Ввід з терміналу в командному файлі в shell і C-shell.